

N:o 29.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 14 mars 1903.

— — — — Andra Kammaren den 14 — —

*Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af väckta motioner
om skrifvelse till Konungen angående ändring i vissa
delar af landstingsförordningen.*

(Lagutskottets utlåtande n:o 29.)

Till Konungen.

Enskilde motionärer hafva vid innevarande riksdag väckt förslag om omarbetning i vissa hänseenden af förordningen om landsting den 21 mars 1862.

Till en början har sålunda framhållits, hurusom nämnda förordning saknar uttryckliga bestämmelser om, huru skall förfaras, då ledamot eller suppleant i landsting afgår från sin befattning, innan hans mandat utgått. Att de nuvarande stadgandena härutinnan lämna rum för en viss godtycklighet, synes Riksdagen icke kunna bestridas. Erfarenheten har äfven visat, att man härvid går till väga på olika sätt inom olika

landstingsområden. Vål finnas prejudikat, af hvilka synes framgå, att man ansett s. k. fyllnadsval ej böra ifrågakomma, utan att nyvald ledamot eller suppleant städse skall anses vald för två år, äfven om han utsetts i stället för någon, hvars mandat ännu ej utgått, men dessa prejudikat utesluta dock ej behovet af uttryckliga bestämmelser uti ifrågavarande hänseende, och det synes Riksdagen, att det väl förtjänar tagas under öfvervägande, huruvida ej i landstingsförordningen likasom i andra förordningar om kommunalstyrelse fyllnadsval böra föreskrivas, äfven om därigenom skulle vållas, att i distrikt, där val nu hållas endast hvart annat år, ett fyllnadsval stundom kunde behöfva hållas det år, då val eljest ej skulle ägt rum. I hvarje fall anser Riksdagen ett förtydligande af landstingsförordningen i denna del, för vinnande af enhetlighet i tillvägagåendet, vara önskvärdt.

Med hänsyn till de ganska invecklade förhållanden, som på en del orter i tillämpningen föranledts af stadgandet, att ur nybildadt landsting efter första lagtima sammanträdet halfva antalet ledamöter och suppleanter skulle efter lottning utträda, kunde, med den lydelse 21 § nu har, ovisshet lätt uppstå, om hvilken suppleant rätteligen skulle inkallas; och har också i detta hänseende förfarits på olika sätt. Att frågan, såsom nu stundom sker, göres nästan helt och hållet beroende på den enskildes uppfattning af rätta förhållandet, anser Riksdagen oegentligt. Tydliga föreskrifter böra finnas, som utesluta all tvekan om, hvilken suppleant som skall inkallas. Visserligen gifvas äfven härutinnan prejudikat, som synas utvisa, att man ansett den suppleant böra inkallas, som är den främste af de tidigast valda suppleanterna, äfven om den ledamot han skall ersätta är vald vid ett senare tillfälle, men otydligheten uti ifrågavarande hänseende har dock medfört förvecklingar och kan äfven tänkas leda till missbruk. Utgången af viktiga frågor inom ett landsting, t. ex. val af riksdagsman till Första Kammaren, kan stundom vara beroende på en eller annan röst, och det kan under sådant förhållande ej vara rätt att lämna i en ledamots hand eller göra beroende på hans omdöme, hvilken suppleant som bör inkallas. Äfven om landstinget skulle underkänna den inkallades behörighet att deltaga i landstingets beslut, kunde dock ej någon annan hinna inkallas. Beträffande åter frågan, i hvems hand ett inkallande af suppleant lämpligen bör läggas, anser Riksdagen skäl tala för att lämna detta uppdrag åt offentlig myndighet, exempelvis Konungens befallningshafvande, äfven om svårig-

heter vid inkallande af suppleant genom sådan myndighet någon gång kunna uppstå, därest förfallet inträffar omedelbart före landstingets sammanträde.

Hvad härefter angår frågan om och i hvad mån ett landstings alla ledamöter äga att deltaga i öfverläggningar och beslut, som icke beröra hela landstingsområdet, utan endast en viss del däraf, så skiljes i 47 § landstingsförordningen i fråga om grunden för afgifters uttaxering uttryckligen på företag, däraf å ena sidan endast stad och å andra sidan endast landsbygd har hufvudsaklig nytta. Sålunda finnas för visso med hänsyn till förhållandet mellan landsbygd å ena sidan och städerna, vare sig samfäldt eller en eller flera bland dem, å andra sidan för närvarande olika intressesfärer inom landstingsområdet. Något nytt i detta hänseende föreslås ej heller, utan åsyftas endast ett förtydligande af förordningens föreskrifter angående sättet för behandlingen af de frågor, som uteslutande beröra en viss, sålunda bestämd del af nämnda område. I landstingsförordningen saknas nämligen uttryckliga bestämmelser härutinnan. Under nuvarande förhållanden kan det sålunda åtminstone ifrågasättas, att äfven representanter för områden, som icke alls beröras af ett visst företag, deltaga i ett sådant ärendes behandling och därigenom också med sina röster afgöra företagets öde. Det kan emellertid icke vara lämpligt, att t. ex. vid frågor om uppförande af epidemisjukhus på landsbygden representanter för städer, som själfva ombesörja sin sjukvård och hvilka ej kunna åläggas bidraga till dylika företag på landsbygden, få deltaga i öfverläggningar och beslut rörande dessa ärenden, som uteslutande äro af intresse för landsbygden. Då, såsom nämnts, det i landstingsförordningen i vissa hänseenden göres skillnad på olika ortintressen, synes det Riksdagen som en brist i lagstiftningen, att närmare bestämmelser saknas om behandlingen af de frågor, som endast beröra vissa delar af landstingsområdet. Riksdagen finner därför önskvärdt, att det i landstingsförordningen tydligt föreskrives, huru förfaras skall vid behandlingen och afgörandet af frågor, som angå endast viss del af landstingets område.

På grund af det ofvan anförda får Riksdagen anhålla, att Eders Kungl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, i hvad mån förordningen om landsting den 21 mars 1862 kan bära undergå jämkning, i syfte att tydliga och fullständiga stadganden måtte erhållas dels om förfarandet, då ledamot eller suppleant i landsting afgår, innan tiden för uppdraget är ute, dels angående inkallande af suppleant vid förfall för ordinarie

ledamot, dels ock beträffande sättet för handläggning och afgörande af frågor, som endast beröra viss del af landstingsområdet, antingen landsbygden eller städerna, vare sig samfäldt eller en eller flera bland dem, samt därefter för Riksdagen framlägga de förslag, hvartill förhållandena kunna föranleda.

Stockholm den 14 mars 1903.

Med undersätlig vördnad.